

AD-105

April-2025

B.A., Sem.-VI

**CC-313 : Sanskrit
(Tarksangrah)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

सूचना : दरेक प्रश्न समान गुण धरावे छे.

Instruction : All questions carry equal marks.

1. (अ) नीयेनाभांथी गभे ते अेक पेरेग्राइ सभजवो : 7
Explain any **one** of the following paragraphs :
- (1) रूपरसगन्धस्पर्श-संख्यापरिमाणपृथक्त्व-संयोगविभागपरत्व-अपरत्व-गुरुत्वद्रवत्व-स्नेह-शब्दबुद्धिसुखदुःख-इच्छा-द्वेषप्रयत्न-धर्म-अधर्म-संस्काराः चतुर्विंशतिः गुणाः ॥
- (2) गन्धवती पृथिवी । सा द्विविधा नित्या अनित्या च । नित्या परमाणुरूपा । अनित्या कार्यरूपा । पुनः त्रिविधा शरीरेन्द्रियविषय-भेदात् । शरीरम् अस्मदादीनाम् । इन्द्रियं गन्धग्राहकं घ्राणं नासाग्रवर्ति । विषयो मृत्-पाषाणादिः ॥
- (ब) नीयेना वाक्योनी सविस्तर सभजूती आपो : (गभे ते अे) 7
Give a detailed explanation of the following sentences : (any **two**)
- (1) बालानां सुखबोधाय क्रियते तर्कसंग्रहः ।
- (2) द्रव्य-गुण-कर्म-सामान्य-विशेष-समवाय-अभावाः सप्त पदार्थाः ।
- (3) परम् अपरं च इति द्विविधिं सामान्यम् ।
- (4) ज्ञानाधिकरणम् आत्मा ।
2. कारणम् त्रिविधम् । विशे सविस्तृत नोध ल'ओ. 14
Write a detailed note of the कारणम् त्रिविधम् ।
अथवा/OR
2. प्रत्यक्षनुं लक्षणा आपीने प्रत्यक्षना प्रकारोनी यर्या करो. 14
Give a feature of प्रत्यक्ष and discuss of the types of प्रत्यक्ष.
3. लिङ्गम् त्रिविधम् । सभजवो. 14
Explain : लिङ्गम् त्रिविधम् ।
अथवा/OR
3. हेत्वाभास अेटदे शुं ते सभजवीने कोर्षण अे हेत्वाभास सोदाहरण सभजवो. 14
Explain हेत्वाभास and discuss any two हेत्वाभास with examples.

4. नीयेना वाङ्मोनी सविस्तर सभजूती आपो : (गभे ते भे) 14
Give a detailed explanation of the following sentences : (Any two)
(1) आप्तवाक्यं शब्दः ।
(2) संस्कारः त्रिविधः ।
(3) चलनात्मकं कर्म ।
(4) नित्यसम्बन्धः समवायः ।

5. नीयेनाभंथी डोर्णपण सातना जवाभ आपो : 14
Answer any seven of the following :
(1) गन्धवती _____ । (पृथिवी, सृष्टिः, कृतिः)
(2) तर्कसंग्रहमां पदार्थो _____ दर्शनभंथी लेवाभं आव्या छे. (न्याय, वैशेषिक, सांख्य)
(3) तर्कसंग्रह अनुसार द्रव्यो _____ छे. (7, 9, 5)
(4) तर्कसंग्रह अनुसार आत्मानुं परिभाण _____ छे. (व्यापकः, अव्यापकः, व्यक्त)
(5) सद्देतु जेवो लागे पण साथो हेतु न होय तेने _____ कहे छे. (अहेतु, हेत्वाभास, व्यर्थहेतु)
(6) परामर्शजन्यं ज्ञानम् _____ । (अनुमितिः, उपमितिः, व्याप्तिः)
(7) असाधारणकारणने _____ कहे छे. (निमित्तकारण, करण, कार्य)
(8) सर्वव्यवहारहेतुर्बुद्धिः _____ । (कालः, प्रत्यक्षम्, ज्ञानम्)
(9) साध्यना अभावथी व्याप्त हेतुने _____ हेत्वाभास कहे छे. (असिद्ध, विरुद्ध, बाधित)
(10) जे भेभंथी ऐकनो नाश थतां जीजनो नाश थाय तेने _____ कहेवाय छे. (युतसिद्ध, अयुतसिद्ध, संसिद्ध)
(11) _____ अनादि अने सान्त होय छे. (प्रागभाव, प्रध्वंसाभाव अन्योन्याभाव)
(12) तर्कसंग्रहमां _____ अने _____ दर्शननो सभन्वय थयो छे. (जैन-बौद्ध, सांख्य-योग, न्याय-वैशेषिक)